

KUTSESTANDARD

Hambaraviassistent, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Hambaraviassistent, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

<p>A.1 Töö kirjeldus</p> <p>Hambaraviassistent on suutervishoiu töötaja, kes abistab hambaarsti ja/või suuhügienisti vastavalt iga tööetapi iseloomule, sh neljakäetöö meetodil, saavutamaks optimaalsed ravitulemused.</p> <p>Hambaraviassistenti töö eesmärk on osaleda aktiivselt hambaravi meeskonna liikmena kvaliteetse suutervishoiuteenuse tagamisel. Olulisel kohal on hügieeni-, anti- ja aseptika nõuete järgimine. Hambaraviassistent on võimeline iseseisvalt ja korrektselt täitma hambaarsti poolt delegeeritud ülesandeid nagu erinevate sihtgruppide nõustamine ja vajadusel sekkuma suutervislikesse tegevustesse.</p> <p>Hambaraviassistent töötab hambaravi kabinetis, mis koos vastava sisustusega peab tagama nii patsiendile kui personalile turvalise keskkonna. Töös võib esineda erinevaid tervist kahjustavaid faktoreid (näit sundasend, rutiinsed liigutused, keemilised, bioloogilised jt ohutegurid).</p>
<p>A.2 Tööosad</p> <p>A.2.1 Patsiendi nõustamine suutervise küsimustes</p> <p>A.2.2 Meditsiiniseadmete ja instrumentide ettevalmistamine, hooldamine ja kasutamine</p> <p>A.2.3 Hambaravikabineti varustamine materjalidega</p> <p>A.2.4 Hambaarsti assisteerimine raviprotseduuride tegemisel</p> <p>A.2.5 Hambaarsti assisteerimine parodontoloogia valdkonnas</p> <p>A.2.6 Hambaarsti assisteerimine restauratiivses ja proteetilises hambaravis</p> <p>A.2.7 Hambaarsti assisteerimine karioloogia ja endodontia valdkonnas</p> <p>A.2.8 Menetlused pea- ja kaelapiirkonna radioloogias</p>
<p>Valitavad tööosad</p> <p>A.2.9 Hambaarsti ja/või näo-lõualuude kirurgi assisteerimine kirurgia valdkonnas</p> <p>A.2.10 Menetlused ortodontias ja ortodonti assisteerimine</p> <p>A.2.11 Hambaarsti assisteerimine mikroskoobi kasutamisel</p>
<p>A.3 Kutsealane ettevalmistus</p> <p>Hambaraviassistent on läbinud erialase vastava taseme kutseõppe õppekava.</p>
<p>A.4 Enamlevinud ametinimetused</p> <p>Hambaraviassistent, hambaarsti abiline, hambaarsti abi, hambaarsti assistent.</p>

B-osa KOMPETENTUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada kohustuslikud kompetentsid B.3.1 – B.3.8 ja üldoskused. Lisaks on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.3.9 – B.3.11.

B.2 Hambaraviassistent, tase 5 üldoskused

1. Suhtleb konstruktiivselt, sallivalt ja lugupidavalt;
2. Kohandub meeskonnaga, toetab meeskonna tulemuslikku tegutsemist, aitab luua meeskonnavaimu; toetab teisi, märkab ja tunnustab nende panust;
3. Loob positiivse õhkkonna ning meeldiva esmamulje; kuulab vestluspartnerit ja esitab asjakohaseid küsimusi; märkab ning arvestab kliendi vajadusi;
4. Arvestab patsiendi erivajadusega ning valib sobiva käitumis- ja suhtlemisviisi, arvestades patsiendi vanuse, puude ja toimetulekuga.
5. Järgib oma töös kutsealaga seonduvaid õigusakte; arvestab organisatsioonis kehtestatud nõudeid;
6. Järgib oma töös andmekaitseeadust ja konfidentsiaalsusnõudeid;
7. Lähtub oma töös tööohutus-, hügieeni- ja töötervishoiunõuetest ning kasutab isikukaitsevahendeid; järgib a- ja antiseptika- ning jäätmekäitlusnõudeid;
8. Järgib eetilisi tõekspidamisi ja väärtusi ning tegutseb nendele vastavalt;
9. Täiendab ja arendab pidevalt oma erialateadmisi ja -oskusi nii oma töö kitsama eripära kui ka eriala üldiste arengute lõikes;
10. Kasutab oma töös eesti keelt tasemel B2 ja vene keelt osaoskuste „rääkimine“ ja „mõistmine“ osas tasemel B1 (vt lisa 1 „keelte oskustasemetete kirjeldused“); kasutab korrektselt erialaterminoloogiat;
11. Kasutab oma töös asjakohast hambaravialast tarkvara ja tarkvaraprogramme (näit ravihaldusprogramme); kasutab oma töös arvutit vastavalt digcomp enesehindamise skaala algtasemel kasutaja tasemele;
12. Kasutab ergonoomilisi töövõtteid;
13. Vajadusel annab esmaabi;
14. Kasutab materjale ning vahendeid säästlikult ja efektiivselt;
15. Dokumenteerib oma töö, järgides asutusesiseseid reegleid.

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Patsiendi nõustamine suutervise küsimustes	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. loob patsiendiga kontakti, tutvub tema vajaduste, ootuste ja hetkeolukorraga; 2. küsitleb patsienti, koostab anamneesi ning selgitab välja patsiendi suutervist mõjutavad käitumuslikud harjumused, lähtudes erivajadustest või erihooldest vajavate patsientide probleemidest; 3. koostab suutervise olukorrast lähtuvalt individuaalse tegevusplaani; 4. viib läbi grupinõustamisi suutervise valdkonnas lähtuvalt kaasaegse meditsiini seisukohtadest. 	
B.3.2 Meditsiiniseadmete ja instrumentide ettevalmistamine, hooldamine ja kasutamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. puhastab ja desinfitseerib tööpiirkonna; järgib isiklikke ja hambaraviruumi hügieeninõudeid (sh kätehügieen, tööriided, isikukaitsevahendid jm); 2. puhastab, desinfitseerib, komplekteerib ning vajadusel pakendab ja steriliseerib meditsiiniseadmed ja instrumendid, lähtudes kehtestatud nõuetest; 3. valmistab töökeskkonna ja raviseadmed ette patsiendi vastuvõtmiseks vastavalt raviplaanile (kirurgia, endodontia, parodontoloogia jm); 4. korrastab protseduuri või operatsiooni järgselt patsiendi ja protseduuri- või operatsiooniruumi; 	

<p>5. hooldab hambaravis kasutatavaid meditsiiniseadmeid ja instrumente (sh roteeruvad instrumendid), lähtudes nende kasutus- ning hooldusjuhendist;</p> <p>6. teritab käsiinstrumente lähtuvalt instrumendi eripärast;</p> <p>7. jälgib hambaravis kasutatavate meditsiiniseadmete ja muude seadmete töökorras olekut; meditsiiniseadmete ja instrumentide kõrvalekallete või rikete tuvastamisel informeerib vastutavat isikut.</p>	
B.3.3 Hambaravikabineti varustamine materjalidega	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. hindab hambaravi töövahendite ja materjalide laoseisu, tellib vajalikke materjale või edastab vastava informatsiooni valdkonna eest vastutavale isikule; 2. jälgib materjalide, töövahendite ja seadmete olemasolu ravikabinetis, planeerib ja tellib neid vastavalt vajadusele või edastab vastava informatsiooni valdkonna eest vastutavale isikule; 3. tellib materjali reaalsele vajadusele vastavalt, säästlikult ja efektiivselt; 4. võtab vastu saabunud materjalid ja töövahendid, kontrollib tellimust ning ladustab need, lähtudes kehtivast korrast; jälgib protsessi kulgu ja kehtivusaegadest kinnipidamist. 	
B.3.4 Hambaarsti assisteerimine raviprotseduuride tegemisel	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kontrollib patsiendi isikuandmeid ja valmistab patsiendi raviprotseduuriks ette; 2. selgitab välja süsteemsed kaasuvad haigused, allergiad ja kasutatavad ravimid, kahjulikud harjumused ja muud/võimalikud hambaravi teostamist mõjutavad tegurid; 3. registreerib hambaarsti poolt teostatud kliinilised leiud patsiendi kaardile (staatus, anamnees jne), kasutades korrektset erialaterminoloogiat; teeb suusisesed ja suuväliseid kliinilisi fotosid, hoiustab need ettenähtud korrast; 4. osaleb ravitöö protsessis neljakäe meetodil, nt ulatab protsessihetkest lähtuvalt materjale, seadmeid, instrumente jm. 	
B.3.5 Hambaarsti assisteerimine parodontoloogia valdkonnas	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. osaleb parodontoloogilise ravitöö protsessis neljakäe meetodil, nt ulatab protsessihetkest lähtuvalt materjale, seadmeid ja instrumente jm; 2. hambaarsti korraldusel võtab mikrobioloogilised külvid ja teeb sülje uuringuid; teeb ise või tellib laborist mikrofloora analüüsi. 	
B.3.6 Hambaarsti assisteerimine restauratiivses ja proteetilises hambaravis	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. assisteerib hambaarsti neljakäetöö põhimõttel restauratiivsete ja proteetiliste protseduuride tegemisel (nt kofferdami paigaldamine); 2. võtab diagnostilisi jäljendeid, lähtudes tööjuhendist; analüüsib jäljendit ja hindab selle sobivust ning langetab otsuse uue jäljendi võtmise kohta; 3. valmistab kaped ja kontrollmudelid, kasutades sobiva kvaliteediga materjale ja arvestades nende omadusi; 4. töötleb ja arhiveerib mudeleid, järgides seadusest tulenevaid nõudeid ja andmekaitse seadust. 	
B.3.7 Hambaarsti assisteerimine karioloogia ja endodontia valdkonnas	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. assisteerib hambaarsti neljakäetöö põhimõttel karioloogiliste ja endodontiliste protseduuride tegemisel (nt kofferdami paigaldamine, instrumentide ja materjalide, sh lahuste ulatamine ja tagasivõtmine); 2. hambaarsti korraldusel võtab mikrobioloogilised külvid ja teeb sülje uuringuid; teeb ise või tellib laborist mikrofloora analüüsi. 	
B.3.8 Menetlused pea- ja kaelapiirkonna radioloogias	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. nõustab patsienti ettevalmistamisel pea- ja kaelapiirkonna röntgenülesvõtete tegemiseks; kaitseb riskiorganid nõuetekohase kaitsevahendiga; 2. teeb pea- ja kaelapiirkonna röntgenülesvõtteid vastavalt saatekirjale, protokollile, tegevusjuhendile ja kiirgusohutusnõuetele; teavitab patsienti kiirgusohust; 3. markeerib ja edastab tehtud uuringu digitaalsesse arhiivi või tööjaama; salvestab ja arhiveerib radioloogilise uuringu tulemused kvaliteetselt, lähtudes kehtivatest nõuetest. 	

VALITAVAD KOMPETENSIID

Kutse taotlemisel on lisaks võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.2.9 – B.2.11.

B.3.9 Hambaarsti ja/või näo-lõualuude kirurgi assisteerimine kirurgia valdkonnas	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. valmistab ette patsiendi ja operatsioonivälja vastavalt operatsiooni iseloomule; 2. assisteerib hambaarsti/ näo-lõualuude kirurgi neljakäetöö põhimõttel protseduuride ja operatsioonide tegemisel (nt ulatab protsessihetkest lähtuvalt materjale, seadmeid, instrumente jm).	
B.3.10 Menetlused ortodontias ja ortodondi assisteerimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. assisteerib ortodonti neljakäetöö põhimõttel ortodontiliste protseduuride tegemisel (nt breketi traatide pealeasetamine, pingutamine, eemaldamine, liimijääkide eemaldamine jne); 2. lähtudes tööjuhendist võtab nõuetekohaseid jäljendeid; analüüsib jäljendit ja hindab selle sobivust; 3. valmistab ortodontilisi töömudelid ja/või kontrollmudelid, kasutades sobiva kvaliteediga materjale ja arvestades nende omadusi; 4. töötleb ja arhiveerib mudeleid, järgides andmekaitseeadust.	
B.3.11 Hambaarsti assisteerimine mikroskoobi kasutamisel	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. valmistab patsiendi ette mikroskoobiga protseduuri läbiviimiseks; 2. assisteerib hambaarsti neljakäetöö põhimõttel mikroskoobiga protseduuride tegemisel.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	23-29042021-1.5.1/3k
2. Kutsestandardi koostajad	Terje Altosaar, Eesti Suuhügienistide Liit Stanislav Liskmann, Eesti Hambaarstide Liit, Dental Art Hambakliinik Katrín Toompuu, SA Tallinna Hambapoliiklinik, Hambaraviõdede Seltsing Maarika Tõnts, Dental Art Hambakliinik Eva Vakra, Eesti Hambaarstide Liit, Hambakliinik Vagodont Marek Vink, Eesti Hambaarstide Liit
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	24
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	29.04.2021
6. Kutsestandard kehtib kuni	28.04.2022
7. Kutsestandardi versiooni number	3
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3251 Hambaraviõed ja hambaravi keskastme spetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Dental assistant, EstQF Level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemetete kirjeldused	

Lisa 2 [Digipädevuste enesehindamise skaala](#)